

Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych i Gerontokardiologii
Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego

Warszawa, ul. Czerniakowska 231, tel.: 22 62 68 950

Kierownik: prof. dr hab. n. med. Piotr Jankowski

Recenzja rozprawy doktorskiej

pt. „Ocena obecności powikłań sercowo-naczyniowych w grupie młodych dorosłych z cukrzycą typu 1 w zależności od profilu dobowego ciśnienia tętniczego i czasu trwania cukrzycy” lek. Eweliny Kowalczyk

W większości krajów rozwiniętych choroby układu krążenia są główną przyczyną zgonów. Stanowią również zasadniczą przyczynę inwalidztwa oraz utraty zdolności do pracy i w ogromnym stopniu wpływają na zwiększenie kosztów opieki medycznej. Ponadto ich obecność jest związana ze znaczącym pogorszeniem jakości życia. Choroby serca i naczyń stanowią najważniejsze zagrożenie zdrowotne także polskiego społeczeństwa. Jednym z najważniejszych czynników ryzyka chorób serca i naczyń jest cukrzyca. Chociaż cukrzyca typu 2 jest znacznie częstszą chorobą niż cukrzyca typu 1 i przez wiele lat to cukrzycę typu 2. uważano za jeden z głównych czynników ryzyka chorób układu krążenia, to w ostatnich latach zwraca się coraz więcej uwagi na rolę cukrzycy typu 1 w patogenezie chorób serca i naczyń.

Celem ciekawych badań i analiz będących przedmiotem rozprawy doktorskiej lek. Eweliny Kowalczyk była ocena związku między parametrami

dobowego profilu ciśnienia tętniczego oraz kontrolą glikemii a obecnością i nasileniem zmian narządowych u osób z cukrzycą typu 1.

Przedstawiona do oceny rozprawa na tytuł doktora nauk medycznych składa się z trzydziestu rozdziałów i podrozdziałów, streszczenia (w języku polskim i angielskim), bibliografii (98 pozycji, uwzględnione są publikacje zarówno polskich, jak i zagranicznych autorów), wykazu stosowanych. Spis treści, spis tabel i spis rycin znacząco ułatwiają czytanie rozprawy. Całość dysertacji zmieściła się na 111. stronach.

We wstępie, na dziewiętnastu stronach, Doktorantka pokrótce omówiła epidemiologię cukrzycy typu 1, zmiany w układzie krążenia w jej przebiegu, objawy mogące odpowiadać tym zmianom oraz zasady nieinwazyjnej diagnostyki powikłań cukrzycy w zakresie serca i naczyń. Szczególnie część poświęcona patogenezie zmian narządowych w przebiegu cukrzycy typu 1 może budzić podziw dla umiejętności przedstawiania często trudnych procesów w sposób przejrzysty, logiczny i przystępny dla czytelnika. Trafnie wybrany diagram znacząco ułatwia zrozumienie trudnych procesów.

Doktorantka przedstawiła cztery cele szczegółowych prowadzonych badań i analiz. Cele przedstawione są jasno i rzeczowo. W kolejnej części dysertacji Autorka zamieściła uzasadnienie podjęcia badań. Świadczy to o profesjonalizmie Autorki.

Analiza statystyczna została poprawnie zaplanowana. Zastosowane testy statystyczne zostały prawidłowo wybrane.

Badana grupa oraz metody badań zostały opisane na piętnastu stronach. Kryteria włączenia i wyłączenia opisane są w sposób niebudzący wątpliwości.

Szczególnego podkreślenia wymaga zamieszczenie kalkulacji wielkości badanej grupy, co niestety wciąż nie jest często spotykane w pracach naukowych. Kalkulacja wielkości badanej grupy potrzebnej do odpowiedzi na pytania postawione przez Autorkę w części „Cele” świadczy o znakomitym przygotowaniu naukowym Doktorantki. Materiał badawczy stanowiło 56. młodych chorych z cukrzycą typu 1. Metody badań opisane są jasno, rzeczowo, w sposób niebudzący wątpliwości. Wartością dodaną są zdjęcia i diagramy objaśniające niektóre z zastosowanych metod diagnostycznych. Nieznaczny dyskomfort czytelnika może jedynie budzić pozostawienie pustych, nienumerowanych kartek, jak np. między stronami nr 41 i 42. Być może dotyczy to jedynie przesłanej do mnie kopii rozprawy doktorskiej. Uwaga ta w najmniejszym stopniu nie umniejsza wartości dysertacji.

Rozdział „Wyniki” liczy 27 stron. Na podkreślenie zasługuje dokładność i wszechstronność, a także przejrzystość przedstawienia wyników, które zostały zaprezentowane w tabelach oraz na wykresach. W pierwszej kolejności Autorka przedstawiła charakterystykę badanej grupy, następnie przeanalizowała wyniki 24-godzinnej ambulatoryjnej rejestracji ciśnienia tętniczego, a także wskaźniki odpowiadające najważniejszym potencjalnym zmianom narządowym mogącym pojawiać się w przebiegu nadciśnienia tętniczego i cukrzycy. Analiza statystyczna została poprawnie przeprowadzona i przedstawiona. Wyniki zostały opisane w sposób niebudzący wątpliwości. Przedstawione wyniki są bardzo interesujące, mogą stanowić istotny bodziec do dyskusji na temat sposobu zmniejszania ryzyka sercowo-naczyniowego u młodych osób z cukrzycą typu 1. Mogą stanowić też przyczynek do dyskusji o najważniejszych mechanizmach patogenezy chorób układu krążenia i sposobów im zapobiegania.

Na podstawie przedstawionych wyników Doktorantka sformułowała sześć wniosków, które przedstawione są jednoznacznie i rzeczowo. Wnioski odpowiadają na pytania postawione w celach pracy badawczej. Autorka zdecydowała się umieścić wnioski przed rozdziałem zatytułowanym „Dyskusja”, co jest ciekawym i logicznym rozwiązaniem.

Następnie, łącznie na ośmiu stronach, Doktorantka omówiła wyniki swoich badań. Dyskusja wyników jest wyczerpująca, świadczy o szerokiej wiedzy Autorki oraz jej profesjonalizmie. Komentarze do poszczególnych wyników napisane są jasno, nie budzą wątpliwości. W całości dyskusja stanowi bardzo dobre podsumowanie stanu wiedzy w odniesieniu do uzyskanych wyników i świadczy o umiejętności krytycznej analizy dostępnych danych naukowych.

Lek. E. Kowalczyk poświęciła niemało miejsca ograniczeniom swoich badań, co świadczy o jej profesjonalizmie i dobrym przygotowaniu do prowadzenia badań naukowych. Najważniejsze ograniczenia zostały trafnie wskazane. Wymienne szeregu, nawet potencjalnych, ograniczeń własnych badań, krytycyzm wobec własnych osiągnięć naukowych i obiektywizm, na który nie zawsze jest łatwo się zdobyć, cechuje tylko naukowców najlepiej przygotowanych do prowadzenia nowatorskich badań naukowych.

Bibliografia składa się z trafnie wybranych, aktualnych 98. pozycji.

Kończąc należy podkreślić przejrzystość formy graficznej rozprawy doktorskiej, która znacząco ułatwia czytanie dysertacji. Warto również zaznaczyć, że Autorka uniknęła licznie spotykanych w obszernych pracach błędów interpunkcyjnych, bądź stylistycznych.

W mojej opinii rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2021 poz. 478), dlatego w oparciu o przedłożoną rozprawę doktorską pt. „Ocena obecności powikłań sercowo-naczyniowych w grupie młodych dorosłych z cukrzycą typu 1 w zależności od profilu dobowego ciśnienia tętniczego i czasu trwania cukrzycy” zwracam się do Pani Dziekan i Wysokiej Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie lek. Eweliny Kowalczyk do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Badania będące przedmiotem rozprawy doktorskiej dotyczą bardzo aktualnej tematyki, zostały przeprowadzone w oparciu o nowoczesny warsztat badawczy. Mogą być podstawą do dyskusji nad metodami wczesnego zapobiegania powikłaniom cukrzycy typu 1. Doktorantka zaprezentowała szeroką wiedzę oraz umiejętność krytycznej analizy danych naukowych. Przedstawiona rozprawa jest dowodem na pracowitość i dokładność Doktorantki. Umiejętność wnioskowania i krytycznej analizy literatury świadczy o bardzo dobrym ukształtowaniu naukowym lek. Eweliny Kowalczyk. Dlatego wnioskuję o uznanie przedstawionej do oceny rozprawy za wyróżniającą się.

Warszawa, 27 listopada 2022 r.

prof. dr hab. med. Piotr Jankowski